

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Disputationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

3 In qua specie qualitatis sit character.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

tum. sed sine fundamento intelligi non potest: ergo. Maior constat, quia nec gratia, nec fides, nec quid aliud animae infusum potest esse talis relationis fundamentum. Quia ablatis omnibus illis, potest manere character: nec vero sola anima, alioquin posito aliquo termino resultaret ex ipsa anima talis relatio: esset ergo intrinseca, & connaturalis illi, supposita existentia talis termini. Respondet Scotus, hanc relationem fundari in sola anima, non tamen resultare ex illa, quia non est intrinsecus, sed extrinsecus adueniens. Sed, ut alibi latius dixi, haec est petitio principij. Pugnat enim cum natura Relationis, ut supposito fundamento & termino, non resultet, sed extrinsecus adueniat. Et deinde, hoc in re nihil aliud est, quam dicere, hanc relationem nullum habere fundamentum, & consequatur: sed tantum subiectum, in quo recipiatur. Tertio, si character est relatio, inquiri in primis, qualis relatio sit. Dicitur fortasse esse relationem signi. Sed contra, quasi esset relatio signi realis, oporteret esse signum naturale, & non ad placitum: nam signa ad placitum significant tantum ex impositione, atque adeo per denominationem extrinsecam: unde non potest esse relatio realis, sed rationis, ut supra dictum est de sacramentis: relatio autem signi naturalis semper fundatur, aut in ratione effectus seu causae, quomodo fumus significat ignem: aut in aliqua naturali unitate, seu similitudine. Unde haec relatio signi naturalis, siue sit distincta a relatione effectus, siue non, semper tamen supponit naturam aliquam seu Entitatem factam, dependentem, seu habentem connexionem aut unitatem cum alia, quam significat. Quae Entitas semper est absoluta fundans in se relationem. Rursus inquiri ad quem dicat habitudinem haec relatio, quae est character. Aut enim respicit Deum, tamen terminum: & hoc non: quia explicari non potest, sub qua ratione illum respiciat: non enim sub ratione causae, quia haec relatio communis est omni effectui diuino: oportet autem hic explicare aliquam rationem relationis. Vel sub ratione similitudinis per aliquam participationem diuinae perfectionis: & hoc non: quia talis relatio supponit naturam aliquam & unitatem, in qua fundetur: alioquin dici posset, gratiam etiam esse quandam relationem, quia est participatio quaedam diuinae naturae, & potest ad illam referri iuxta hanc sententiam aliqua relatione similitudinis. Aut haec relatio characteris dicit habitudinem ad Christum, ut ad terminum, & redeunt eadem argumenta. Quia non potest intelligi, nisi per modum alicuius effectus aut similitudinis, seu conformitatis cum Christo: huiusmodi autem relatio maxime requirit formam absolutam, in qua fundetur: nam si anima prius non habebat perfectionem aliquam, ratione cuius esset conformis Christo, quomodo potest intelligi, ut manens immutata in omnibus absolutis, & sine additione alicuius perfectionis, recipiat realem relationem similitudinis? Aut denique haec relatio respicit, ut terminum futuros actus diuini cultus, ut v. g. sacramenta recipienda, vel conferenda. Et tunc ulterius interrogo, quomodo illa respiciat: aut enim per modum potentiae realis: & ita non erit relatio, sed qualitas: aut per modum signi, & redeunt argumenta facta. Ac praeterea, illa non erit relatio realis, sed rationis, cum non respiciat terminum realem existentem, neque ab illo pendeat. Quin potius intelligi non potest, quid ex natura rei significet hoc signum. Neque enim significat, futura esse talia sacramenta, ut per se constat. Quia fieri potest, ut nunquam sint. Nec significat, hunc hominem esse capacem sacramentorum. Quia sicut sacramenta pendunt ex institutione, ita etiam, quod homo affectus tali Entitate sit capax illorum & non alio modo, pendet ex institutione, & non ex sola rei natura. Igitur significatio characteris non solum ex natura rei, sed ex impositione: ergo non potest tota realis essentia huius Entitatis in hac relatione signi consistere:

nullo ergo modo intelligi potest, quod character sit pura relatio realis.

Ad fundamentum ergo Scoti responderetur, vocem signi, dupliciter accipi posse: Primo, pro ipsa relatione signi. Secundo, pro forma vel figura, quae alicui in primis, ut ex impositione significet: quomodo in circumfusione cicatrix illa, quam imprimere dicitur signum & sigillum, & aliae simplices figurae, signa vocantur: licet in se sint res absolutae. Ad hunc ergo modum dicunt Concilia characterem esse signum: quia est forma realis animae impressa, qua conformatur intrinsece, ac deputatur ad aliquos actus diuini cultus, quae forma ex diuina impositione habet, ut significet eum, cui imprimitur, esse aptum ad recipiendum, vel efficiendum huiusmodi actus. Quae impositio non potest intelligi fundata in aliqua permanente in anima, nisi preintelligatur aliqua forma absoluta illi impressa, & ideo negatur solum relationem sufficere ad omnia, propter quae ponitur character.

Tertia sententia est, characterem esse aliquid absolutum, non tamen esse rem ab anima & potentis eius realiter distinctam, sed fortasse aliquem modum eius, Soto in 4. d. 1. q. 4. art. 2. dicit, hanc sententiam esse valde probabilem, dum modo non negetur, characterem imprimi animae, & formaliter ab illis distingui, atque ideo in genere qualitatis constitui: & fundamentum est, quia haec distinctio sufficit ad omnia saluanda, quae de characteribus dicuntur. Sed haec sententia mihi etiam non probatur, sed dicendum existimo, characterem esse rem distinctam realiter ab anima, & potentis eius, illique imprimi, non, ut modum habentem eandem realem Entitatem cum anima, sed ut nouam formam omnino realiter distinctam. Primo quidem, quia intelligi non potest quis modus huius naturae possit in anima fieri: aut quare ratione immutari possit hoc modo, & conformati anima sine additione nouae qualitatis, & realitatis. Praeterea, cum manifestum sit, hanc impressionem characteris, non consistere in mutatione aliqua locali, neque in habitudine, aut relatione, ut est ostensum. Secundo, quia character est supernaturalis forma, & accidentalis, quae in anima fit per propriam actionem diuinam: ergo est noua forma realiter ab anima distincta. Non enim efficaciori ratione concludi potest, gratiam, vel charitatem esse res distinctas ab anima, & potentis eius. Quia etiam character est res absoluta, & non est vnio ad aliam rem, neque aliquid huiusmodi. Tertio tandem, quia posita huiusmodi forma, & distinctione eius ab anima facillime & propriissime intelligitur omnia, quae de characteribus scribuntur a Sanctis, & Conciliis. Et de hac distinctione affirmanda nulla est specialis difficultas, neque est superfluum, quod animae imprimatur huiusmodi Entitas: sed ad perfectionem, & decorem eius pertinet, ut supra dictum est: non est ergo, cur hoc in dubium reuocetur, atque ita tandem Soto in hanc descendit sententiam.

Ex dictis ergo omnibus concluditur characterem esse qualitatem supernaturalem realiter ab anima distinctam, eique diuinitus infusam. Hoc sufficienter patet ex dictis a sufficienti partium diuisione, quia est res supernaturalis anima infusa, & non est relatio, ut ostensum est, & non est substantia: neque aliquid ex ceteris Pradicamentis: superest ergo, ut sit qualitas, ut in commentario art. 2. declarauimus: Inquirendum ergo restat, quae qualitas sit.

SECTIO III.

In qua specie qualitatis sit character.

Prima sententia est proprie & directe in nulla esse, sed solum reductiue. Ita sentit D. Thom. hic art. 2. & probabile iudicat Richar. in 4. d. 5. art. 2. q. 1. ad 3. diuerso tamen modo. D. Thom. enim fundatur in hoc, quod character est per modum potentiae, seu

An fundamentum Scoti.

Sententia.

Character est qualitas super naturalis, & non est relatio, ab anima infusa.

Prima sententia negat characterem esse in aliqua specie qualitatis, seu in natura diuina.

virtutis instrumentalis, quam ipse dicit non poni se sub genere, sed reductiue tantum. Richard. vero fundatur in hoc, quod qualitates supernaturales non continentur in genere aut predicamento cum qualitatibus naturalibus: atque ita de gratia & alijs habitibus infusus negat directe constitui in aliqua specie qualitatis: sed reducti ad illam, vel potius per se constituere suum genus illi simile: atque eodem modo dicit, characterem directe, tanquam constitui sub genere supernaturalis qualitatis, & per quamdam proportionem vel similitudinem posse ad tres species qualitatis reduci, scilicet, ad potentiam, dispositionem, & figuram, de quo postea dicemus. Ego vero falsum existimo, qualitates naturales & supernaturales non contineri vniuoce in genere qualitatis: quid enim obstat, quominus ab omnibus abstracti possit vna ratio communis, qua simpliciter omnibus conueniat, cum in modo efficiendi animam similitudinem & vnitatem habeant, & nullam inter se dicant habitudinem, in qua possit aliqua analogia fundari? Item, quis neget, actum fidei, vel charitatis esse proprie & vniuoce actum intellectus, vel voluntatis? ergo nec de habitibus infusus negari potest, quin sint simpliciter habitus, vel virtutes: ergo & ratio qualitatis illis conuenit. Nam, quod qualitas sit supernaturalis, non est conditio diminuens, sed perficiens potius, & eleuans genus qualitatis ad nobiliorem ordinem: non tamen ita eleuat, vt constituat analogiam. Quia qualitates naturales non dicuntur habitudinem ad supernaturales, nec dicuntur qualitates propter aliquam proportionem cum illis. Ex quo infero primo, negari non posse, quin character sit simpliciter vniuoce qualitas, quia est supernaturalis qualitas nobilior, quam naturales qualitates, & altioris ordinis. Ergo si ad illas comparetur, est vniuoce & simpliciter qualitas maiori ratione, quam omnes illae. Si vero comparetur ad alias qualitates supernaturales, non est cur dicenda sit qualitas secundum quid, vel analogice. Quia simpliciter afficit, ac perficit animam, & est qualitas permanens: imo & perpetua, vt infra dicemus: & non constituitur in suo esse per habitudinem ad aliquam aliam qualitatem, vt euidentius etiam ex sequentibus constabit. Imo etiam si concedamus dicere aliquam habitudinem transcendentalem, illa erit habitudo principij, vel potentiae: aut virtutis instrumentalis, qua habitudo non sufficit ad constituendam analogiam sub communi genere: neque impedit, quo minus propria ratio qualitatis alicui conueniat, vt patet in omnibus qualitatibus naturalibus quae sunt instrumenta substantiae ad agendum: potest enim forma aliqua accidentalis, quae secundum esse suum, absolute & proprie afficit subiectum in ratione principij actiui, habere vim agendi tantum per modum instrumenti, atque ita priori ratione, & secundum esse suum erit vera, ac propria qualitas. Vnde infero secundo, necessarium esse, vt character directe, ac proprie constituitur sub aliquo genere subalterno, & in aliqua specie vltima qualitatis. Quia fieri non potest, vt aliqua res sit directe sub supremo genere, nisi mediantibus generibus subalternis, & speciebus adaequate diuisidentibus illud genus.

Secunda sententia collocat characterem in quarta specie qualitatis, quae est figura. Quia per characterem fit in anima quaedam spiritalis configuratio. Ita Marfil. in 4. quaest. 4. art. 1. conclus. 7. & ex parte consentit Richa. loco supra citato. D. Tho. hic art. 2. ad 1. merito hanc sententiam rejicit, nam figura proprie dicta & non per metaphoram, non reperitur in rebus spiritalibus, cum sit proprietates quantitatis resultans ex terminis eius: character autem est qualitas spiritalis, quae solum metaphorice dicitur configurare nos Christo: quia in rebus sensibilibus vti solemus figuris impressis, tanquam figuris, quibus res distinguamus seu sigillemus. Vnde quoniam cha-

acter est qualitas impressa ad huiusmodi proportionalem significationem. Ideo per metaphoram & analogiam dicitur configurare nos Christo. Vnde non fit, ipsum esse in specie figurae, quia res non constituitur in esse per denominationes metaphoricarum, sed per proprias rationes formales. Alias, quia virtus dicitur facere hominem rectum, constituenda esse in specie lineae, vel figurae, ad quam rectitudo spectat.

Tertia sententia est D. Thomae hic articulo 2. characterem constitui in secunda specie qualitatis: esseque potentiam supernaturalem, vel passiuam, vel actiuam, qua homo aptus redditur ad opera diuini cultus praestanda. Quam opinionem defendunt Caietan. Soto, & alij Thomista, & Scotus distin. 6. quaest. 10. dicit, hanc sententiam non posse satis improbari, & simul addit: posse simul habere rationem potentiae, & habitus supernaturalis operatiui. Mihi tamen haec sententia visa semper est difficilissima: & ideo discurrendo per singulos characteres ostendam difficultatem eius. Suppono autem, dupliciter posse nos loqui de potentia: Primo, physice quomodo intellectus vel calor sunt potentiae ad suas actiones. Secundo, tantum moraliter, quomodo potestas iurisdictionis, vocatur potentia: & sceptrum seu virga regia potest vocari potentia moralis, si per traditionem eius detur potestas dominandi vel regendi.

Primo ergo, tractando de characteris baptismali, non potest vere dici, quod sit potentia physice ac proprie receptiua alicuius actus pertinentis ad cultum Dei, quod autem non sit actiua, omnes concedunt: quia illud sacramentum non dat potestatem ad agendum, sed ad recipiendum. Maior patet, nam potentia physice receptiua est, quae recipit actum & per illum actiuatur. Character autem baptismi non ordinatur ad recipiendum hoc modo aliquem actum supernaturalem, ergo non est potentia passiuam physice propria. Maior constat ex definitione potentiae passiuae. Minor probatur, quia character baptismi vel comparatur ad alia sacramenta, vel ad effectum gratiae, qui per illa datur: neutro autem modo habet praedictam rationem physicam potentiae passiuae. Et primo, non respectu sacramentorum, in primis, quia sacramenta non recipiuntur in anima, sed in corpore, imo interdum non proprie recipiuntur per passionem physicam, sed recipi dicuntur, vel quia proferuntur, vt de se audiri possint, vel quia localiter coniunguntur, seu tanguntur: haec autem sunt circa corpus per naturales qualitates eius, neque est necessaria ad haec omnia aliqua alia potentia physica supernaturalis. Secundo, quia si consideretur character tanquam conditio necessaria, vt sacramentum constituatur in esse sacramenti, re vera non requiritur propter aliquam rem physicam, quae quidem addenda sit ipsi sacramento, & recipienda in homine, qui recipit sacramentum: ergo ex hoc capite non potest character requiri, vt potentia physice receptiua. Antecedens declaratur: nam, verbi gratia, Matrimonium contractum inter homines non baptizatos, eisdem verbis vel signis fit, quibus inter baptizatos: neque aliquid physicum ex parte ipsius signi externi reperitur magis in vno contractu, quam in alio. Et tamen in hominibus baptizatis est sacramentum, & non in alijs, solum propter moralem rationem & significationem adiunctam vni, & non alteri. Secundo, quod character baptismalis non habeat propriam ac physicam rationem potentiae passiuae respectu effectuum aliorum sacramentorum, facile probari potest, quia ille effectus, aut est gratia habitualis, aut sacramentalis, aut character in sacramentis, Confirmationis & Ordinis. Primo ergo gratia habitualis immediate recipitur in ipsa anima, quae per se ipsam est capax gratiae, & per potentias suas est capax virtutum & donorum, quae gratia consequuntur. Quod tam est per se notum, vt non indigeat probatione. Na ante institutionem baptismi quo alio a se recipie-

Tertia sententia dicit esse potentiam.

Characteris baptismalis non esse potentiam physicam ostenditur.

Anima, ut sit receptiua gratiae, non indiget ali-

recipiebatur gratia in anima, nulla alia mediante potentia receptiua: & nunc etiam Catechumenus recipit gratiam & virtutes ante characterem; & Baptismus postea adueniens confert effectum gratiæ augendo gratiam præexistentem in eodem subiecto, & potentia, in qua antea erat. Præterea, quia si character esset hoc modo potentia passiva respectu gratiæ, oporteret prius natura atque immediatius recipi in essentia animæ, quam ipsam gratiam, quod tamen Diuus Thomas non admittit. Atque eadem ratione posset fingi alius character involuntate, ut esset potentia receptiua charitatis. Denique, si gratia, quia est forma supernaturalis, requireret in anima potentiam receptiuam ab anima distinctam, cum character sit forma supernaturalis, non posset immediate recipi in anima, sed aliam potentiam receptiuam requireret, & ita procederetur in infinitum.

Responderi ad hæc omnia potest, characterem vocari potentiam passiuam, non quia sit proprie receptiua gratiæ, vel alicuius actus, quo informetur, sed quia disponit hominem ad alia sacramenta recipienda & effectus eorum: dispositio enim reducitur ad causam materialem, & hac ratione vocari potest potentia passiva. Sed in primis, si verum esset characterem esse dispositionem, directe & proprie constitueretur in prima vel tertia specie qualitatis: unde non esset reducendus ad secundam. Deinde supra ostendimus, & argumentis etiam factis ostendi potest, characterem non esse dispositionem physicam ex natura rei habentem connexionem cum gratia, sed solum ex ordinatione diuina respectu gratiæ, quæ sit per sacramenta: unde, siue vocetur potentia, siue dispositio, quoad hoc, eadem est ratio. Nec vero potest character baptismalis dici dispositio ad gratiam, eo quod sit principium efficiendi aliquem actum, quo homo se ad gratiam disponat: tum, quia hoc vera est falsum, & improbable, ut de alijs characteribus statim ostendemus: nam certius hoc est de characteribus baptismali. Tum etiam, quia paruulus baptizatus potest recipere aliqua ex alijs sacramentis valide & cum effectu sine proprio actu. Tum denique, quia si illud esset verum, non esset character baptismalis constituendus in specie potentia passiva, sed vel in specie potentia actiua, vel potius in specie habitus. Nullo ergo modo potest character baptismalis dici potentia passiva seu receptiua physice ac proprie respectu gratiæ sanctificantis, quæ vel per ipsum Baptismum, vel per alia sacramenta datur. Et eisdem rationibus idem ostenditur de gratia sacramentali, quæ, cum non sit res diuersa ab actibus intellectus, aut voluntatis, eadem vel maior ratio de illa est, quæ de habitibus. De characteribus autem Confirmationis, & Ordinis, si quis contendat, recipi, medio characteribus baptismali, ut propria potentia physice receptiua: non potest quidem euidenti argumento impugnari: quia neque ex terminis constat id esse impossibile, neque ex effectibus aut signis aliquibus probari potest, non ita esse, cum hi characteres nunquam dati sint, nec dantur, nisi homini habenti characterem baptismalem. Nichilominus tamen gratis & sine fundamento id affirmatur: nam, quod ex ordinatione diuina character baptismalis semper supponatur ante hos characteres, non est signum, esse potentiam receptiuam illorum proprie ac physice: quia etiam alia sacramenta non possunt habere valorem neque effectum in subiecto non habente characterem baptismalem, non propter rationem physicæ potentia passiva, sed solum propter diuinam institutionem: ergo similiter hæc sola est propria & immediata ratio, propter quæ dicta sacramenta non possunt esse valida in subiecto non habente characterem: unde fit, ut nihil in eo possint efficere. Et præterea, si ex naturalibus philosophari licet, vna qualitas nunquam est potentia

receptiua alterius, nisi per illam constituatur in actu secundo, vel primo ad agendum, ut contingit in potentibus animæ, quæ nec sunt pure actiua, nec pure passiva, sed vtraque rationem participant: sed character baptismalis non habet rationem huiusmodi potentia respectu aliorum: ergo gratis fingitur, esse potentiam physicam receptiuam eorum. Et præterea sine necessitate: quia sicut anima per se ipsam & per suas potentias est capax vniuersi characteris, ita & aliorum. Neque est verisimile, characterem baptismalem ex natura sua ita esse subordinatum alijs characteribus, ut sine illis sit, quali in statu imperfecto, qualis est status potentia passiva, quæ suo actu caret: est ergo hic character qualitas quædam non actiua, formaliter actiuans ac perficiens subiectum sine vilo ordine, vel habitu dine connaturali ad alium actum in eo recipiendum, & ideo physice ac proprie non est potentia passiva.

Tertio de characteribus Ordinis omnes admittunt non habere rationem potentia passiva, quia non datur ad recipiendum, sed potius ad agendum. Quamuis de characteribus, qui datur per inferiorem Ordinem dubitari posset, an compareretur, ut potentia passiva ad characterem impressum per superiorem Ordinem. Dicendum vero est, etiam sub hoc respectu non habere proprie rationem potentia passiva. Quod ostendi potest rationibus paulo ante factis de characteribus baptismali respectu aliorum. Et addi potest, minorem esse subordinationem essentiali inter characteres diuersorum Ordinum, quia, licet superior Ordo recipi non debeat ante inferiorem, tamen si recipiatur, factum tenet, & eius character impeditur, & sicut tunc non recipitur in alio characteribus, qui nondum est, sed immediate in ipsa anima, vel potentia eius, ita intelligendum est fieri semper, quia semper informat animam eodem modo.

Omissa ergo potentia passiva, dicendum est de ratione potentia actiua. Et interrogo, an character Ordinis dicatur esse potentia actiua physice respectu sacramentorum, quæ a sacerdotibus dantur, vel respectu effectuum talium sacramentorum? neutrum autem dici potest, ergo hic character non habet propriam rationem potentia actiua. Prior pars de sacramentis manifesta in primis est in characteribus sex Ordinum inferiorum, scilicet vsque ad Diaconatum. Nam per illos proprie non datur potestas ad conferendum aliqua sacramenta. Nam licet Diacono detur interdum facultas baptizandi, vel dispensandi sacramentum Eucharistiæ, hoc potius est, ut iure & licite id faciat, quam ut factum teneat. Unde constat, id non pertinere ad potestatem Ordinis simpliciter, sed solum ad rectum modum administrandi sacramentum. Relinquitur ergo, hos characteres inferiorum Ordinum non habere propriam rationem potentia actiua supernaturalis. Primo, nam illi actus, propter quos dantur, si exterius considerentur, quoad actus externos, verbi gratia, cantandi Euangelium, vel similes, nec in se habent aliquid supernaturale, neque faciunt supernaturalem effectum ex opere operato, propter quem requiratur potentia actiua supernaturalis physice & propria. Si vero considerentur, quoad actus interiores, qui ad exteriores requiruntur, illi solum esse possunt actus fidei, vel religionis, ad quos non requiritur alia potentia præter habitus virtutum. De characteribus vero sacerdotali, vel Episcopali (si distinctus est) idem facile probatur, quia sacramenta omnia, quoad suum esse solum consistunt in re sensibili, seu in actione corporali & sensibili (excipio Eucharistiæ, de qua est alia ratio, ut statim dicam) sed omnem actionem sensibilem, in qua sacramentum consistit, sufficiunt organa corporis cum suis naturalibus potentibus, ut verbi gratia, ad proferendum verba sufficit naturalis vis loquendi, & ad lauandum, vel vngendum

Character Ordinis non est potentia physica.

Char non datur per inferiorem.

Obiectio.

Refutatio.

gendum naturalis vis motiva manus, vel aquæ, & sic de alius. Ergo ad faciendum totum id quod est sensibile in sacramento, non est necessaria potentia aliqua physica, quæ est character. Responderi potest, hoc esse verum de sacramento quoad id, quod est materiale in ipso: tamen formaliter ad faciendum sacramentum in esse sacramenti esse necessariam huiusmodi potentiam. Sed hoc facile refutatur, quia illud esse sacramenti, supra rem sensibilem, quæ est sacramentum, nullam rem addit, sed solam denominationem extrinsecam, & significationem, quæ conuenit tali actioni vel passioni ex diuina institutione. Vnde in ministro nullam aliam realem actionem externam requirit, vt fiat illud esse formale sacramenti, sed sicut intelligitur resultare relationis posito fundamento & termino: ita, supposita institutione Christi, eo ipso, quod talis actio sensibilis fit à ministro Christi, vt sic, circa subiectum capax, resultat ratio seu relatio sacramenti. Dico autem à ministro Christi, vt sic: quia necesse est, vt illa actio fiat à ministro deputato à Christo, ad quod non est necessaria potentia physica respectu sacramenti, sed sola Christi institutio, vel ordinatio. Necessaria præterea est in huiusmodi ministro intentio faciendi, quod fecit Christus, vt infra dicemus: tamen ad hanc etiam intentionem non est necessaria noua potentia physica actiua, quæ sit character, nisi velimus fingere miracula non necessaria. Primo, quia huiusmodi intentio potest haberi, quod aliqua sacramenta sine characterè, vt in Baptismo, & in Matrimonio: in alijs vero sacramentis, licet requiratur character ministri, vt sacramentum sit validum, tamen ipsa intentio non potest esse à characterè, tanquam à principio physice elicente talem actum: quia ille actus est voluntatis, & supponit aliquam cognitionem: sed illa cognitio sufficienter habetur per fidem: voluntas vero concitandi sacramentum sufficienter est, vel à religione, si fiat in cultum Dei: vel à charitate proximi, si fiat in bonum eius, vel vtraque simul: vel alijs virtutibus voluntatis, si fiat ex multis motiuis honestis. Interdum vero nec fides supernaturalis necessaria est ad huiusmodi intentionem dandi sacramentum: quia hæreticus seu infidelis potest habere illam. Neque in voluntate est necessaria aliqua virtus, vel potentia supernaturalis, à qua procedat: quia per actum merè naturalem potest minister sacramenti velle conficere sacramentum: imo per actum humanum & ex prauo motiuo. Ergo propter efficiendum huiusmodi actum internum, quatenus necessarius est ad faciendum sacramentum externum, non potest requiri character, vt proprium principium physicum effectiuium talis actus. Adde, etiam si hac ratione requireretur character, nõ posse habere rationem potestatiæ, sed potius habitus, quia supponeret in intellectu & voluntate aliquam potentiam elicendi tales actus vitales. Sic enim concurrunt omnes alij habitus infusi ad supernaturales actus: ergo respectu sacramentorum tantum non potest character Ordinis habere rationem potentia actiua physice ac propria.

Character non est effectiuum gratia.

Superest, vt probemus alteram partem, scilicet comparando hunc characterem ad effectum sacramentorum, qui est gratia, non comparari ad illum, vt veram potentiam actiuam physice effectiuam eius. Duobus enim modis possumus intelligere, spiritualement characterem inherenter sacerdoti physice efficere gratiam in alio, cui sacerdos ministrat sacramentum. Primo, mediante actione aliqua immanenti, seu vitali ipsius sacerdotis, sicut voluntas angeli efficit motum in celo medio actu immanente, quo vult, seu imperat talem motum. Alio modo intelligi potest efficere per actionem mere transeuntem, sicut calor efficit calorem in alio. Prior modus hic non habet locum, vt ex dictis facile probari potest. Quia, vt minister per sacramentum alteri gra-

Fr. Suarez Tom. 3.

tiam conferat, non est necesse, vt habeat alium actum immanentem & vitalem præter intentionem internam dandi sacramentum, & actionem externam, in qua ipsum sacramentum consistit. Nam his positis necessario sequetur gratia in suscipiente sacramentum sine obice, etiam si minister non habeat aliam voluntatem dandi gratiam, imo licet habeat voluntatem repugnantem collationi gratia, dummodo retineat voluntatem dandi sacramentum: ostensum est autem, characterem non esse potentiam physicam, respectu horum actuum ministri: ergo nec potest esse potentia efficiens gratiam medio aliquo actu vitali ipsius ministri. Dices, characterem efficere gratiam actu ministri, non quidem efficiendo ipsam substantiam actus ablutionis, verbi gratia, vel prolutionis verborum, sed efficiendo in illo virtutem ad conferendam gratiam. Sed hoc etiam stare non potest iuxta doctrinam supra traditam, diximus enim, virtutem sacramentorum non esse rem aliquam eis superadditam, sed solam ipsorum Entitatem, & potentiam obedientialem, vt subordinatam speciali Dei concursui, & ideo ante actionem supernaturalem, qua fit effectus sacramenti, nõ antecedere aliquam supernaturalem actionem, vel motionem circa ipsum sacramentum, qua recipiat virtutem ad agendum. Ergo non potest character esse potentia actiua physica talis virtutis in ipso sacramento. Quia vbi non est actio realis, neque aliquid reale, quod de nouo fiat, non potest esse necessaria potentia actiua, præsertim propria ac physica, cum hæc ad aliquid realiter agendum ordinetur. Posterior autem modus, scilicet, quod character efficiat gratiam immediate se ipso per actionem, quasi transeuntem simul cum sacramento, non videtur etiam verisimilis. Primo, quia interrogo, an character sacerdotalis habeat ex natura sua hæc actiuitatem, vt potentia, seu virtus instrumentalis ex natura sua ordinata ad hunc effectum supernaturalem: & hoc dici non potest iuxta principia à nobis supra posita. Partim hic disputatio. 9. partim in 1. tom. disput. 31. vbi ostendimus, nullam esse posse qualitatem, quæ ex natura sua sit effectiua gratia sanctificantis, neque vt virtutem principalem, neque vt instrumentalem, atque hoc maxime verum esse de qualitate natura sua permanente, vt est character. Nam si iuxta doctrinam

Obiectio.

Responsio.

D. Thom. non potest dari huiusmodi qualitas, quæ sit potentia effectiua miraculorum, nec dari poterit ad efficiendam gratiam. Non est enim minus supernaturale hoc opus, quam alia miracula. Itè propter hanc causam negamus, datam esse humanitati Christi inherenter virtutem ac permanentem ad faciendam gratiam vel alia miracula: multo ergo magis negandum est, dari sacerdotibus Christi huiusmodi virtutem physicam ac permanentem natura sua gratia effectricem. Nõ potest ergo vere affirmari characterem esse in hoc sensu potentiam actiuam. Et reueta, si character talis esset qualitas, quæ natura sua effectrix gratia, vel transubstantiationis, perfectissima esset, & eminentissima virtus. Vnde sine causa negaretur, datam esse animæ Christi ad operandum per virtutem intrinsecam, & proportionatam: si ergo illi data non est hæc virtus, signum certe est, characterem non esse talem virtutem. Alio ergo modo dici potest, characterem sacerdotalem influere physice gratiam, vt instrumentum Dei per potentiam obedientialem eleuatam. Et hic modus efficiendi non inuoluit contradictionem, vt constat ex generali doctrina de instrumentis diuinis tradita in superioribus. An vero de facto Deus ita eleuet characterem ad efficiendum, satis incertum est. In primis vero licet id concedamus, nihil refert ad id de quo modo agimus, id est, ad explicandum naturam & specificam essentiã characteris: quia illo modo, scilicet, vt instrumentum Dei, & per potentiam obedientialem qualibet qualitas, cuiuscunque speciei sit, potest

Nulla qualitas ex natura sua est effectiua gratia.

L. test

test eleuari à Deo ad efficiendam gratiam: vt per gratiam, quæ in vno est, potest efficere gratiam in alio: vel per fidem, vel per scientiã: ergo quamuis cõcedamus, Deũ per characterem sacerdotalem efficere gratiã in aliis, eleuando characterẽ per potentiã obediẽtialẽ, non potest inde colligi, characterem esse naturã suã potentiã actiuã, magis quam id colligi possit de gratia, aut de habitu fidei, si per hæc Deus gratiam efficeret. Et ratio est clara, quia hæc potentiã obediẽtialis est communis, & quasi transcendens in Ente creato: & ideo non potest per illam colligi propria rei natura. Quod si etiam explico: nam, si character Ordinis ex propria specie & essentia est potentiã actiuã, necesse est vt natura suã sit propter aliquam actionem sibi connaturalem: non est autem hoc modo potest effectiõnem gratiã: ergo ex hoc capite non habet, quod sit potentiã actiuã: nulla autem actio assignari potest, quæ illi sit connaturalis: ergo nullo modo potest esse vera ac physica potentiã actiuã. Adde præterea, verisimilius esse, characterem sacerdotalem non influere prædicto modo in gratiam, quæ datur per sacramenta, quia quãtum ex doctrina Conciliorum colligi potest, tota actio ministri immediate versatur circa sacramentum, efficiens vel applicando illud. Vnde non alio modo censetur conferre gratiam, quam mediante sacramento, sc. absolueno, abluendo, &c. ergo omnis alia efficiẽtia est gratis conficta, & sine fundamento. Præterea non est necessaria, quia quando minister Baptismi non habet characterem, quia non est sacerdos: tota efficiẽtia gratiã est mediante sacramento, & minister non habet aliam: ergo idem est, etiam si minister habeat characterem, quia non habet tunc sacramentum minorem, neque aliam efficiẽtiam. Atque idem argumentum fieri potest in sacramento Matrimonij, in quo proprius minister non habet characterem. Præterea illa efficiẽtia characteris, quæ fingitur per modum actiõnis transfuentis, nullo modo versatur circa actiõnes ministri, sed circa extrinsecum effectum, est ergo impertinens ad rem moralem, & ad proprium finem, propter quem ponitur huiusmodi character, sc. vt minister sit deputatus ad tales actiõnes pertinetes ad cultum Dei.

Character in ordine ad Eucharistiã & effectum eius.

Atque ex his constat, eandem esse rationem de efficiẽtia characteris sacerdotalis respectu sacramenti Eucharistiã, & effectus eius. Nam si sermo sit de effectu verborum, quibus ipsum sacramentum conficitur, actio supernaturalis trãsubstantiationis, quæ ibi intercedit, tota est immediate ab ipsis verbis, & minister ibi non habet aliam actiõnem, nisi verborum prolationem, vt expresse dixit D. Thom. infra q. 78. art. 1. atque ita character respectu trãsubstantiationis non habet rationem potentiã actiuã physica, sed ita se habet ad trãsubstantiationem, sicut se habet ad gratiam efficiendam per verba absolutionis, vel per aliud sacramentum. Si autẽ sermo sit de effectu gratiã, quam confert ipsum Eucharistiã sacramentum: respectu illius multo minorem cõcursum habet character, quia in ea actiõne solum se habet sacerdos, vt applicans sacramentum iam factum. Et in illo non est simpliciter necessarius character ad effectum sacramenti, sed solum ordinariẽ requiritur vt legitime fiat dispensatio. Igitur respectu nullius sacramenti vel effectus eius habet hic character rationem potentiã actiuã.

Solum possit aliquis dubitare de characterẽ sacerdotali, vel Episcopali, si verum est, Episcopatum esse sacramentum, & imprimere characterem. Videtur enim character Episcopi efficere sibi similem, vel in specie, vel in genere, quando ordinat Sacerdotem, vel consecrat Episcopum. Ergo recte dici potest character Episcopalis, est potentiã actiuã ad efficiendum aliquem characterem sibi similem. Respondetur tamen, hoc etiam nõ habere maiorẽ pro-

habilitatem, quam sit in reliquis sacramentis vel effectibus sacramentorum. Primo, quia etiam character episcopalis non concurrat ad imprimendum characterem alteri per immediatam actiõnem ipsius characterem, sed solum per verba seu per materiam & formam sacramenti Ordinis. Non enim aliter concurrat ad Ordinandum, quam ad Confirmandum: nullum enim est fundamentum ad assignandam huiusmodi differentiam. Præterea, quia si propter solam similitudinem specificam possit character episcopalis efficere sibi similem, sequitur primo, eadem ratione possit characterem sacerdotalem facere sibi similem. Sequitur secundo, illum characterem esse veluti propriam & principalem virtutem ad efficiendum sibi similem, sicut est calor ad efficiendum calorem. Vnde etiam obiter sequitur, quod licet haberet hanc actiuitatem, non esset primo & per se constitutus in specie potentiã, sicut calor, licet possit efficere sibi similem, non constituitur primo, & per se in specie potentiã. Præterea, hic modus efficiẽtiã est alienus à qualitatibus spiritalibus. Tantum enim habent actiuitatem in ordine ad actus vitales, quatenus esse possunt principia, & obiecta eorum: non tamen sunt actiuã per modum actiõnis transfuentis ad generandum sibi similes: quod maxime verum habet in supernaturalibus qualitatibus, quæ sunt supra naturalem capacitatem subiecti in quo recipiuntur. Et ideo gratia non potest illo modo efficere sibi similem: idem ergo erit de quolibet characterẽ. Cuius signum sumerem potest ex eo, quod simplex sacerdos potest interdum ex commissione Summi Pontificis Ordinare in inferioribus Ordinibus, vel etiam in Subdiaconatu: & tamen tunc non est dicendum imprimere characterem alteri, per characterem quem in se habet, quali efficiẽdo sibi similem, alioquin etiam Subdiaconus & Diaconus hoc possit facere ex dispensatione Papæ, vel etiam sine illa: sicut etiam quando sacerdos ex dispensatione Papæ ministrat sacramentum Confirmationis, potestas eius se extendit ad imprimendum characterem, quem antea non poterat imprimere, propter solam extrinsecam dispensationem, & quasi moralem deputatiõnem necessariã ad veritatem sacramenti, à quo est immediate totus effectus & impressio characteris. Atque idem argumentum sumi potest iuxta probabilem opinionem D. Tho. quod Episcopatus non est sacramentum, nec imprimi characterem. Nam per solam extrinsecam consecrationem extenditur character sacerdotalis, vt sit potestas consecrandi, vel Ordinandi, ergo signum est non esse proprie ac rigorose potentiã physicam, sed moralem.

Tertio principaliter de characterẽ Confirmatiõnis facilius ostendi potest, non habere propriam ac veram rationem potentiã physica. Interrogo enim, an sit potentiã actiuã, vel passiuã. Quod autem neutrum dici possit, ostendo, quia D. Thom. vtroque modo in diuersis locis explicuit rationem huius characteris, & nunquam explicat proprium actum, seu actiõnem realem in ordine, ad quam habeat propriam rationem potentiã physica. Primum enim in hac quæstione infra art. 6. significat, esse potentiã passiuã, dum ait: Per Baptismum ordinari homines ad recipiendũ alia sacramenta: & subdit. Ad idẽ etiam ordinatur quodammodo Confirmatio. Dicit autem (quodã modo) quia character Cõfirmatiõnis non est simpliciter necessarius, vt alia sacramenta valide recipiantur, sed solum præcedere debet ante Ordinem & Matrimonium, & si commode fieri potest ante alia sacramenta, vt congruus ordo seruetur. Si ergo character baptismalis non est proprie potentiã physica passiuã, euidentius est, characterẽ Confirmatiõnis non esse similem potentiã, præsertim cum non sit simpliciter necessarius ad recipiendum aliquem actum, sed solum secundum quãdam

Character sacerdotalis aut episcopalis non est sibi similem

De Characterẽ Cõfirmatiõnis

dam congruitatem prærequiritur. Rursus idem D. Thom. infra q. 72. art. 5. dicit per sacramentum Confirmationis dari homini potestatem spirituales ad alias actiones sacras præter illas, ad quas datur ei potestas in Baptismo: & infra dicit: Hanc potestatem esse ad agendum ea, que pertinet ad pugnam spirituales contra hostes fidei. Quibus verbis indicat, esse potentiam actiuam, sed constat, illas actiones non esse à charactere Confirmationis, vt à potentia physice actiuæ, ergo. Pater minor, quia illa non sunt nisi actus fidei, charitatis, fortitudinis, aut religionis, vel exteriores actus, qui ab his internis procedunt, vel auxilia gratiæ, quæ ab hos actus efficiendos dantur, sed omnes isti actus sufficienter sunt à potentia animæ, intellectu, scilicet, & voluntate eleuatis per habitus virtutum infusarum, cum auxilio Dei excitante, & adiuuante. Ergo ad has actiones nulla efficientia characteris est necessaria, nec facile intelligi potest. Ac præterea, quamuis gratis daremus, characterem habere aliquam efficientiam in hos actus, non compararetur ad illos vt potentia, sed vt habitus infusus potentia, & adiuuans illam ad suos actus, sicut supra in simili argumentabamur. Præsertim, quia inter hos nullus est actus, ad quem sit simpliciter necessarius character Confirmationis. Omnia enim que pertinent ad pugnam spirituales contra hostes fidei, possunt fieri ab homine non confirmatione, solum per auxilia gratiæ. Idque non solum de potentia absoluta, sed etiam de ordinaria. Ergo non datur character, vt potentia simpliciter ad huiusmodi actum, sed solum, vt alijs designetur, vt sit miles ex officio deputatus ad huiusmodi pugnam, & vt hac de causa habeat à Deo paratum subsidium necessarium ad eandem militiam exercendam, in quo nulla intercedit propria ratio potentia physice actiuæ.

Quarto ex his constat, characterem solum posse dici habere rationem potentia: aut potestatis secundum moralem quandam considerationem. Quia videlicet est signum ex diuina ordinatione ad hoc destinatum, vt qui illo insignitus fuerit, aptus sit ad tale ministerium, sicut in lege veteri circumcisio dici poterat potentia passiuæ ad recipienda sacramenta illius legis: & similiter virga iudicis potest dici potestas actiuæ ad gubernandum. Quod autem ita de characteris sentiendum sit, ita explicatur. Nam imprimis, quod character habeat aliquo modo rationem potentia, probat ratio D. Thom. hic arti. 2. quia per characterem datur homini aliqua potestas, nam cum characterem potest aliqua efficere, aut recipere, vel alio modo, quam sine characteris possit: ergo character est aliquo modo potentia: sed vt ostensum est, character non est potentia physica: superest ergo vt tantum sit potentia moralis: & hoc etiam modo dixit Scotus dicta questione 10. quod licet character sit relatio, potest habere rationem potentia ministerialis. Quia non oportet, vt talis potentia influat in actum, sed vt sit veluti conditio requisita à principali agente in ministro, vt eius actioe tanquam instrumento vtatur: Deus autem deputando ministros sacramentorum, voluit propter maiorem perfectionem eos intrinsecè designari per characterem. Et hac ratione dicitur character potestas moralis: cuius signum est, quia hoc non est semper vniuersale, vt dictum est de ministro Baptismi, & de ministro Matrimonij, qui per solam extrinsecam deputationem & institutionem diuinam habent hanc potestatem: & è contrario interdum character Ordinis non est sufficiens potentia ad aliquem actum, v.g. ad confirmandum, vel ordinandum, & tamen adiuncta concessione Pontificis, subdit rationem potentia. Præterea, quid simile videre licet in potentia passiuæ. Nam character Baptismi in viris est sufficiens potentia ad recipiendum ordinem, non autem in feminis, & in ægrotis est sufficiens potentia ad recipiendum sacramentum Extremæ vntionis.

Franc. Suarez. Tom. 3.

nis, non autem in sonis: ergo signum est, hæc omnia pendere ex institutione, atque ita pertinere ad moralem potentiam, non autem ad physicam.

Quinto ex his vltius concludi videtur, non posse characterem propriè & essentialiter constitui in specie potentia. Probatur ex dictis, quia character non est potentia physica actiuæ, vel passiuæ: ergo verè ac propriè non est potentia, quia nulla est verè potentia, nisi quæ re ipsa ac physice ordinatur ad aliquem actum: ergo non constituitur in specie potentia, quia nulla res constituitur in specie, nisi secundum eam rationem, quæ verè, propriè ac physice illi conuenit. Et confirmatur, nam propterea supra diximus cum D. Thom. characterem non constitui in specie figuræ, quia hæc ratio non propriè, sed metaphoricè in illum conuenit. Sed similiter ratio potentia non conuenit propriè characteri, sed metaphoricè ac per denominationem extrinsecam, quatenus per extrinsecum actum Dei, qui per characterem est designatus, factus est capax talis actus ex ordinatione diuina, sicut alijs exemplis declaratum est, ergo.

Vltimo ergo dicendum existimo, characterem esse qualitatem primæ speciei, scilicet, dispositionem, seu habitum, conuenientem ipsi animæ ac formaliter perfectentem illam, sine vilo ordine ad operationes, sicut pulchritudo, vel sanitas est bona corporis dispositio. Ita sentit Alex. Alen. 4. par. q. 19. m. 1. art. 2. & Bonauen. in 4. d. 6. art. 1. qu. 1. vbi Scot. q. 10. sub distinctione defendit, si character est qualitas absoluta, esse potentiam vel habitum. Et probatur primo, quia hoc modo facile intelliguntur dicta Conciliorum: dicunt enim characterem esse signum spirituales. Ex quo imprimis colligo, characterem non dari per se primo: vt principium operandi, sed solum ad consignandum, & deputandum hominem ad aliquam actionem. Deinde colligo, esse formam animæ impressam, vt ita affecta intelligatur esse consignata. Quæ forma non potest melius intelligi, quam per modum cuiusdam bonæ & permanentis dispositionis, sicut videre licet in alijs signis corporalibus. Vnde non sumitur hic dispositio, vt relatiuè dicitur ad aliam formam, ad quam disponit in genere cause materialis, quia hoc modo non censeo, characterem esse physice ac propriè dispositionem ad aliam formam, vt sæpe dixi in superioribus, sed sumitur dispositio absolute, prout dicitur de quacunque forma absoluta bene ac conuenienter afficiente subiectum, quomodo gratia potest dici bona dispositio animæ. Neque etiam sumitur hic dispositio in eo rigore, quo ab habitu distinguitur, & significat qualitatem facile mobilem, sed prout comprehendit habitum fixum & immobilem, quamuis operatiuus non sit: Atque hoc modo explicata ratio characteris facile intelligi ac persuaeri potest, cum tamen in quolibet alio sensu vix possit concipi. Vnde tandem confirmatur à sufficienti partium enumeratione, quia in nulla alia specie qualitatibus potest constitui. Nisi forte quis dicat poni in tertia, & esse passibilem qualitatem, quatenus est terminus allicuius propriæ actionis, per quam imprimitur subiecto. Sed quia hic non est locus tractandi de distinctione harum specierum. Solum breuiter dicitur, hanc rationem termini non sufficere per se ad constituendam propriam speciem qualitatibus, quia hæc ratio communis est fere omnibus speciebus, quatenus per aliquam actionem fieri possunt. Item, quia illa ratio termini solum addit denominationem extrinsecam, & ideo fortasse illa ratio passibilis qualitatibus aliter explicanda est in ordine ad mutationes sensibiles, atque ita probabile est, illam speciem solum reperiri in qualitatibus sensibilibus.

Contra hanc vero sententiam solum obijci potest, quia omnis habitus disponit ad faciliter operandum, vt sumi potest ex Arist. 2. Ethic. c. 5. sed character per

L. 2

eter per

Character non est proprie & essentialiter potentia.

Character est qualitas prima speciei.

Character dicitur potest moralis potestatis.

Character Confirmationis.

Responſio

cter per se ac phyſicè non confert ad operationem: ergo ſicut propter hanc rationem negandum eſt eſſe potentiam, negandum etiam eſt, eſſe habitum. Ad idem obiici poteſt auctoritas D. Thom. art. 2. Ad rationem reſpondetur, aſſumptum non eſſe verum, ſi per habitum intelligamus quacumque diſpoſitionem permanentem, ac ſubiectò conuenientem. Ariſt. autem ibi locutus eſt de habitib. potentiarum, qui per actus noſtros acquiruntur, qui propriè ſunt habitus operatiui. Præter hos vero poſſunt eſſe aliqua qualitates benè diſponentes ſubiectum in ſuo eſſe ſine ordine ad operationem, quæ ſi permanentes ſint, & difficile mobiles, vocari etiam poſſunt habitus non operatiui: & de his non eſt neceſſe, vt diſponant ad faciſſimè operandum, & hoc modo gratia vocatur habitus, & ſanitas etiam ſolet ita vocari: hoc ergo modo intelligimus, characterem eſſe habitum. Ad D. Thom. reſponderi poteſt, intellexiſſe characterem eſſe potentiam improprio modo, ſcilicet moraliter, & ideo addidiſſe, illum non poni propriè & directe in ſpecie potentie, ſed reduci uè. Hæc vero reſponſio (vt verum fatear) mihi non ſatisfacit, nam, D. Thom. plane intendit characterem habere aliam ſpeciem, & eſſentiam: alioquin nec reſpondiſſet quæſtioni, nec etiam impugnare debuiſſet opinionem ponentem characterem in ſpecie figuræ. Quocirca nihil inuenio, quod reſpondere poſſim, ita vt ſatisfaciam. Rationes enim ſupra factæ me cogunt, vt in re non magni momenti à ſententia D. Tho. diſcedam, paratus ei aſſentire, cum primum earum ſolutiones inuenero, quas hæcenus nec reperi, nec aſſequi potui.

SECTIO IV.

In quo ſubiectò ſit character.

QVÆſtio hæc potiffimum tractanda eſt de ſubiectò proximo, in quo character inheret: nam de remoto nulla eſt fere controuerſia. Voco autem ſubiectum remotum, perſonam, quæ habet characterem. De hoc ergo ſubiectò certum eſt, de factò ſolum eſſe characterem in illis hominibus, qui recipiunt aliquod ex ſacramentis, quæ characterem imprimunt: eſt enim character proprius effectus ſacramentorum. Hinc tamen rectè colligitur, quemlibet hominem ſecundum ſe eſſe capace[m] characteris per obedientialem potentiam. Quia quoad capacitaſtem hanc, eadem eſt ratio de omnibus hominibus. Imo cum homo ſit capax characteris ſecundum animam, quæ ſpiritalis eſt, & in hoc angelis ſimilis, verifimile eſt, eandem capacitaſtem eſſe in angelis, ſicut etiam capacitas ad reliqua omnia dona gratiæ. Solet vero hic inquiri an character fuerit etiam in Chriſto. Sed nõ eſt, quod in hoc immoremur: nam, vt rectè hic D. Thom. docuit articulo 5. Chriſtus non indiget characterẽ. Quia Chriſtus ratione ſuæ diuinitatis excellẽtiori modo eſt veluti dignatus in ſupremum Ducem, Principem, ac Sacerdotem. Et ideo non indiget characterẽ, qui eſt veluti participatio quædam ſupremi ſacerdotij Chriſti, & ſupponit imperfectionem in ſubiectò quod afficit, ſcilicet, quod ſit membrum, miles, aut miniſter alterius ſuperioris capitis, de quo dixi nonnulla in priori tom. diſp. 46. ſect. 3.

Chriſtus characterẽ nõ egiſt, vt eſſet Summus Sacerdos.

Prima opin.

Omiſſo ergo ſubiectò remoto, de ſubiectò proximo poteſt eſſe prima ſententia, characterem eſſe in corpore hominis tanquam in ſubiectò proximo. Quem dicendũ modum ſolum illi tenere poſſunt, qui dicunt: characterem non eſſe aliquid diſtinctum ab ipſo ſacramento, ſed ipſum ſacramentum, quatenus ex diuina inſtitutione ad hoc ordinatur, vt ſuſcipiens illud, perpetuo maneat deſtinatus ad tale munus, eſſe characterem. Qui ergo ita de characterẽ ſentiunt, conſequenter aſſerunt, ſicut ſacramentum recipitur immediate in corpore, ita et-

iam ſubiectum proximum characteris eſſe corpus. Sed huiusmodi ſententia ſolum ab hæreticis defendi poteſt, qui characterem negant, quia dicere characterem nihil eſſe præter ſacramentum, re vera eſt negare illum eſſe aut fieri, ſeu imprimi per ſacramentum. Soto vero in 4. diſt. 1. qu. 4. artic. 4. tribuit hanc ſententiam Dur. d. 4. qu. 1. alio tamen ſenſu, & modo. Inprimis enim illi imponit, quod neger eſſe aliũ characterem præter characterem Ordinis: deinde refert, eum docere characterem Ordinis non eſſe in anima, ſed in corporis membris, non quidem in illis, in quibus ſacerdos recipit ſacramentum Ordinis, quando ordinatur, ſicut prior error dicebat: ſed in illis, quibus ſacramenta conficit, ſcilicet in lingua & manibus. Quia virtus actiua inſtrumentalis eſſe debet in proximo inſtrumento operationis. Vnde ſit iuxta hanc ſententiam characterem Ordinis tantum durare eo tempore, quo durat ſacramentalis operatio. Quia virtus inſtrumentalis tam diu durat, quam diu durat motio principalis agentis. Verum tamen Soto non retulit fideliter Durandi opinionem: ille enim nihil eorum aſſeruit, quæ illi imponuntur, ſed potius ea omnia inſeruit tanquam incommoda, quæ ſequuntur ex opinione eorum, qui dicunt, characterem eſſe inſtrumentariam virtutem proportionalem illi, quæ eſt in ſacramentis ad conferendam gratiam. Nam inde (inquit) ſequitur primo, ſolum ſacramentum Ordinis dare characterem, quia ſolum per hoc ſacramentum conſtituuntur homines miniſtri ſacramentorum: ergo ad ſummum in hoc ſacramento ſolo oportebit dari inſtrumentariam virtutem, quæ dicitur eſſe character. Secundo (inquit) ſequitur, hanc virtutem eſſe in membris, quibus ſacramenta perficiuntur propter rationem ſupra factam. Ac denique tertio ſequitur, characterem non eſſe virtutem permanentem, ſed tranſeuntem, ſicut ponitur eſſe virtus ſacramentorum. Quæ omnes illationes Durandi vera ſunt ſatis apparentes & probabiles: tantum autem ab eſt, vt ipſe admittat ea, quæ inferuntur, quod potius (vt dixi) ea inferat, vt magna incommoda, ſicut re vera ſunt: quibus reſpondere fortæ poſſent aliquo modo, qui eam ſententiam defendunt: nos autem in hoc immorari non oportet, quia cum Durando exiſtimamus ſententiam illam de inſtrumentaria virtute falſam eſſe.

Alio tamen modo poſſet hæc opinio tribui Dur. in eodem loco. Nam cum ipſe aſſeruit, characterem non eſſe, niſi relationem rationis, ſequitur ex eius opinione, vel characterem nullum habere ſubiectum, quia relatio rationis nulli inheret, vel ſi illi tribuendum eſt ſubiectum denominationis, illud non eſſe animam, vel corpus, ſed totum hominem ſimpliciter: nam ille eſt, qui deſtinatur, vt ſit capax ſacramentorum: vel certe, ſi aliquod ſubiectum propinquius aſſignandum eſt ratione fundamenti huius relationis, illud erit corpus, quatenus in illo recipitur ſacramentum, per quod homo deſtinatur ad aliquem Dei cultum. Et hoc videtur ſignificari Durandum in fine illius quæſtionis, ubi explicans ritum Baptiſmi, quem Dionyſius ſcriptum reliquit: ita concludit: Et iſte ritus exterior cum Baptiſmo erat characterizatio ſua, nec de alio characterẽ locutus eſt Dionyſius. Et in ſolutione ad ſecundum clarius concludit, non eſſe quærendum, in quo ſit character, tanquam in ſubiectò, cum non ſit niſi deputatio hominis ad ſacras actiones actiue vel paſſiue. Sed hæc ſententia Durandi tam eſt falſa, quam fundamentum, ex quo ſequitur. Vnde in re nihil à ſententia Hæreticorum differt, vt ſupra etiam dixi.

Quocirca, vt certum ſtatuendum eſt, characterẽ rem eſſe in anima, vt in ſubiectò proprio. Ita enim, *Characterẽ* docent ceteri omnes Theologi, & clarè definiunt Concil. Florent. & Trident. dum docent, characterẽ *ſubiectum anima.*

rem